

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

JĘZYK POLSKI

KLASY IV-VIII

opracowały:

mgr Joanna Dynaburska

mgr Katarzyna Nejman-Lis

mgr Małgorzata Rudnicka-Toczek

mgr Magdalena Banach

Zasady ogólne

- ❖ Każdy uczeń ma obowiązek systematycznie oraz estetycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń, a także odrabiać prace domowe i nosić potrzebne przybory.
- ❖ Brak przygotowania do lekcji tj. brak pracy domowej w zeszycie/ćwiczeniach, nieprzygotowanie do odpowiedzi itd. (z wyjątkiem lekcji, na której jest zapowiedziany sprawdzian) uczeń może zgłosić 3 razy w ciągu półrocza. Fakt „nieprzygotowania” zgłasza nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji. Zgłoszenie nieprzygotowania do lekcji ponad przysługujący limit jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
- ❖ Nieprzygotowania nie obejmują zapowiedzianych sprawdzianów, klasówek, kartkówki czy prac długoterminowych (jak np. recytacja).
- ❖ W ramach przedmiotu uczeń może otrzymać ocenę ze / z / za:
  - ✓ sprawdzianu,
  - ✓ testu,
  - ✓ kartkówki,
  - ✓ dyktanda,
  - ✓ czytanie,
  - ✓ recytację,
  - ✓ odpowiedź ustną,
  - ✓ pracę domową,
  - ✓ pracę na lekcji,
  - ✓ osiągnięcia konkursowe,
  - ✓ ćwiczenia,
  - ✓ zeszyt przedmiotowy,
  - ✓ inne działania (m. in.: inscenizacje, prace dodatkowe, projekty, plakaty, referaty).
- ❖ Przy ocenianiu prac klasowych, sprawdzianów, testów i kartkówki, w których obowiązywała skala punktowa, stosuje się następujące **progi procentowe** (*uczniowie otrzymują również oceny z „+” bądź „-” w zależności od zgromadzonej punktacji procentowej*):
  - ✓ **mniej niż 30% - niedostateczny**
  - ✓ **30% - 49% - dopuszczający**
  - ✓ **50% - 69% - dostateczny**
  - ✓ **70% - 89% - dobry**
  - ✓ **90% - 99% - bardzo dobry**
  - ✓ **co najmniej 90% punktów + prawidłowo wykonane zadanie dodatkowe o podwyższonym stopniu trudności lub 100% punktów – celujący.**

❖ **Ocena śródroczna/roczna jest wystawiana w oparciu o średnią ważoną ocen:**

- ✓ średnia ocen 5,51 – 6,0 – celujący,
- ✓ średnia ocen 4,51 – 5,50 – bardzo dobry,
- ✓ średnia ocen 3,51 – 4,50 – dobry,
- ✓ średnia ocen 2,51 – 3,50 – dostateczny,
- ✓ średnia ocen 1,51 – 2,50 – dopuszczający,
- ✓ średnia ocen 1,00 – 1,50 - niedostateczny.

Kategorie ocen:	Waga ocen kl. IV-VI	Waga ocen kl. VII-VIII
sprawdziany, testy, prace stylistyczne – ich poprawy	3	4
kartkówki, dyktanda, odpowiedzi, testy na czytanie ze zrozumieniem oraz ich poprawy,	1- 2	2-3
recytacja, inscenizacja,	1	1-2
prace dodatkowe, referaty, aktywność,	1-2	1-3
praca na lekcji	1-2	1-2
sukcesy w przedmiotowych konkursach w zależności od rangi i zasięgu konkursu,	2-5	2-5
projekty edukacyjne,	4-5	4-5
prace domowe (w zależności od zakresu),	1-3	1-3
czytanie, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy.	1	1
zadania różne (ocena wystawiona na podstawie liczby +/-)	2	2

- ❖ Sprawdziany są zapowiadane przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem sprawdzanych umiejętności. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może ich napisać z całą klasą, może być poddany sprawdzeniu wiadomości w sposób wybrany przez nauczyciela.
- ❖ Kartkówki mogą, ale nie muszą być zapowiedziane i obejmują materiał z ostatnich lekcji.
- ❖ Oceny ze sprawdzianów, niektórych kartkówek oraz innych form zweryfikowania wiedzy i umiejętności ucznia (wskazanych przez nauczyciela) podlegają poprawie. Nauczyciel wyznacza jednak maksymalnie dwa terminy. Poprawa oceny może przebiegać w formie ustnej bądź pisemnej.
- ❖ Ocena śródroczna lub końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, wynika ze średniej ważonej (może być podwyższona wyłącznie, jeżeli uczeń osiągnął znaczący sukces w konkursie przedmiotowym wysokiej rangi).

- ❖ Aby uzyskać ocenę wyższą, uczeń musi spełnić wymagania z poziomów niższych (np. by otrzymać ocenę dobrą, powinien mieć opanowane treści przewidziane na ocenę dopuszczającą i dostateczną.)
  - ❖ Śródroczną lub końcoworoczną ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na wszystkich poziomach, wykazał się zaangażowaniem i kreatywnością oraz z sukcesami reprezentował szkołę w konkursach zewnętrznych co najmniej na szczeblu miasta.
  - ❖ Usprawiedliwiona, dłuższa (powyżej 3 dni) nieobecność ucznia nie skutkuje wpisem nieprzygotowania.
  - ❖ **Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki powstałe w wyniku każdej nieobecności na zajęciach, w tym:**
    - w wyniku krótkiej nieobecności (1–2 dni) na następną lekcję,
    - w wyniku dłuższej nieobecności w przeciągu dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły.
- Nieprzystąpienie w terminie tygodnia od powrotu na zajęcia do uzupełnienia zaległości skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej z zaległej pracy.
- ❖ Z przedmiotowym systemem oceniania uczeń jest zapoznawany na początku roku szkolnego. Ponadto jest on dostępny u nauczyciela przedmiotu i na stronie internetowej szkoły.
  - ❖ Nauczyciele przedmiotu poza przedstawionymi zasadami ogólnymi mogą dodatkowo uszczegółwić kryteria oceniania np. w kontekście recytacji, pisania dyktand, prowadzenia zeszytu, aktywności na zajęciach itp.

Kryteria oceniania uczniów z dysfunkcjami

- ❖ Dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów z dysleksją oraz o inteligencji niższej niż przeciętna w zakresie treści i formy nauczania - nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii PPP, w tym poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się.
- ❖ *„Dysleksja rozwojowa czyli specyficzne trudności w nauce czytania i pisania - zaburzenie manifestujące się trudnościami w nauce czytania i pisania, mimo stosowania standardowych metod nauczania, inteligencji na poziomie przeciętnym i sprzyjających warunków społeczno-kulturowych jest spowodowana zaburzeniami podstawowych funkcji poznawczych, co często uwarunkowane jest konstytucjonalnie”.*

By precyzyjniej wskazać trudności występujące u dziecka używa się trzech określeń:

- dysleksja - trudności w opanowaniu umiejętności czytania,
- dysgrafia – to zaburzenia dotyczące techniki pisania,
- dysortografia – to trudności w opanowaniu poprawnej pisowni.

Dysfunkcje te nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego podstawą programową. Uzyskanie opinii z PPP nie zwalnia dziecka z posiadania jak najszerszego zakresu wiedzy i umiejętności, powinno raczej zachęcać do analizowania zdobytych już wiadomości, a także do systematyczności w utrwalaniu wiedzy.

- ❖ Uczeń dyslektyczny podlega w większości tym samym kryteriom i formom oceniania, co pozostali uczniowie.
- ❖ Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej poznanymi w danej klasie, przy czym o ocenie decyduje treść i zawartość merytoryczna, a nie sposób zapisu i poprawność ortograficzna. W tym przypadku uczeń powinien jednak kończyć zdania kropką (lub innym znakiem interpunkcyjnym w zależności od kontekstu), a następane rozpoczynać wielką literą; w dialogu powinien zaś wyodrębniać poszczególnych rozmówców poprzez stosowanie myślników lub imion / ich inicjałów.
- ❖ Sprawdziany i kartkówki oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy, stylu i poprawności językowej z pominięciem poprawności ortograficznej.

- ❖ Na lekcji nie jest sprawdzana np. technika głośnego czytania tekstów nowych (jeśli uczeń nie chce).
- ❖ Uczeń uczestniczy w klasowych dyktandach i ćwiczeniach sprawdzających poziom opanowania zasad ortograficznych, jednakże błędy zaznaczone przez nauczyciela stanowią podstawę do dalszych ćwiczeń; niezadowolająca ucznia ocena nie jest wpisywana do dziennika. W tym przypadku ocenia się według odrębnej skali.
- ❖ Podczas pisania wypracowań, sprawdzianów, kartkówek wydłuża się czas pracy ucznia.
- ❖ Uczeń zobowiązany jest do systematycznej poprawy popełnianych przez siebie błędów zgodnie ze wskazówkami nauczyciela (ustnymi lub pisemnymi) zawsze korzystając ze *Słowniczka ortograficznego*.
- ❖ Jeżeli zdarzy się, że praca ucznia jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora.
- ❖ Na równych prawach ocenia się brudnopis i czystopis pracy pisemnej powstałej w klasie.
- ❖ Uczeń może zapisywać treści drukowanymi literami (w klasie), w domu natomiast przy użyciu komputera (po uzgodnieniu z nauczycielem).
- ❖ Uczeń może zapoznawać się z wersją audio lektury (po uzgodnieniu z nauczycielem).
- ❖ Przy ocenie zeszytu przedmiotowego, brane są pod uwagę kompletne i poprawne pod względem merytorycznym notatki.
- ❖ Uczniowie o osłabionej pamięci słuchowej mają możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (wg uznania nauczyciela).
- ❖ Uczeń dyslektyczny wraz z rodzicem powinni systematycznie i rzetelnie pracować w odniesieniu do zaleceń w opinii PPP i w porozumieniu z nauczycielem w kierunku pokonywania trudności szkolnych.

Kryteria oceniania uczniów ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej

- ❖ W przypadku tych dzieci konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań. **Pamiętać jednak należy, że dostosowanie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej.**

Uzyskanie opinii z PPP nie zwalnia dziecka z posiadania jak najszerszego zakresu wiedzy i umiejętności, powinno raczej zachęcać do analizowania zdobytych już wiadomości, a także do systematyczności w utrwalaniu wiedzy.

- ❖ Wymagania mogą obejmować między innymi:
  - omawianie niewielkich partii materiału o mniejszym stopniu trudności,
  - pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie,
  - podawanie poleceń w prostszej formie,
  - unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
  - częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
  - unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
  - wolniejsze tempo pracy,
  - szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
  - odrębne instruowanie dzieci,
  - podczas pisania wypracowań, sprawdzianów, kartków - wydłużanie czasu pracy ucznia.
- ❖ Uczeń wykonuje wszystkie zadania domowe, systematycznie prowadzi zeszyt i dodatkowy zeszyt do ćwiczeń w pisaniu; zobowiązany jest do systematycznej poprawy popełnianych przez siebie błędów zgodnie ze wskazówkami nauczyciela (ustnymi lub pisemnymi).
- ❖ Uczeń, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, wraz z rodzicem powinien systematycznie i rzetelnie pracować w odniesieniu do zaleceń w opinii PPP i w porozumieniu z nauczycielem w kierunku pokonywania trudności szkolnych.

Kryteria oceniania uczniów obcokrajowców

- ❖ Uczeń cudzoziemiec to uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych, dla którego nauczyciel dostosowuje treści i formy nauczania, sprawdza poziom wiedzy i zdobytych wiadomości/umiejętności, uwzględniając stopień znajomości języka polskiego jako obcego.
- ❖ Uczeń cudzoziemiec podlega w większości tym samym kryteriom i formom oceniania, co pozostali uczniowie.
- ❖ W ramach pracy na lekcji nauczyciel stosuje krótkie, proste, jasne komunikaty typu: wybierz, dopasuj, zaznacz, posłuchaj, przeczytaj, narysuj (unika rozbudowanych poleceń).
- ❖ Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej poznanymi w danej klasie, przy czym o ocenie decyduje głównie treść i zawartość merytoryczna, w mniejszym stopniu sposób zapisu, poprawność ortograficzna i interpunkcyjna. Powinien jednak kończyć zdanie właściwym znakiem interpunkcyjnym w zależności od kontekstu, a kolejne zapisywać wielką literą.
- ❖ Dodatkowe kryteria oceniania prac pisemnych:
  - zgodność z tematem,
  - długość – co najmniej 150 słów w przypadku wypracowań,
  - ciąg przyczynowo-skutkowy (logika zdarzeń, zachowana jedność czasu),
  - uwzględnienie elementów danej formy wypowiedzi,
  - odpowiednia kompozycja pracy – trójdzielność (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), wyodrębnienie akapitów,
  - konsekwentnie prowadzona narracja,
  - rzeczowa argumentacja poparta przykładami,
  - odwołanie się do lektury, choć w niewielkim stopniu.
- ❖ Sprawdziany, kartkówki itp. oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy oraz długości pobytu ucznia w szkole. Duże znaczenie odgrywa również jego zaangażowanie w poznawanie języka w zakresie komunikacyjnym oraz związanych z nim zagadnień w ramach nauki przedmiotu.

- ❖ Gramatyka traktowana jest funkcjonalnie tylko w zakresie nieomówionych zagadnień. Nauczyciel akceptuje każdą prawidłową odpowiedź ucznia (nawet jednowyrazową czy błędną gramatycznie), przy czym ten zapis dotyczy jedynie tych uczniów, którzy są w Polsce krócej niż pół roku.
- ❖ Jeśli uczeń nie chce, na lekcji nie jest sprawdzana np. technika głośnego czytania tekstów nowych.
- ❖ Uczeń uczestniczy w klasowych dyktandach, kartkówkach czy ćwiczeniach sprawdzających poziom opanowania zasad ortograficznych, zwłaszcza odnoszących się do takich trudności jak pisownia wyrazów z „ó-u”, „rz-ż”, „ch-h”, wielka/mała litera.
- ❖ Podczas pisania wypracowań, sprawdzianów, kartkówek wydłuża się czas pracy ucznia.
- ❖ Uczeń zobowiązany jest do systematycznej poprawy popełnianych przez siebie błędów zgodnie ze wskazówkami nauczyciela (ustnymi lub pisemnymi), najlepiej korzystając ze *Słowniczka ortograficznego*.
- ❖ Jeżeli zdarzy się, że praca ucznia jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora.
- ❖ Na równych prawach ocenia się brudnopis i czystopis pracy pisemnej powstałej w klasie.
- ❖ Uczeń może zapoznawać się z lekturą w dowolnej formie (książka/ audiobook/ film/ serial/ streszczenie). Nauczyciel przygotowuje dla niego ogólne informacje dotyczące dzieła lub odsyła do właściwych stron internetowych, nie są to jednak działania obligatoryjne.
- ❖ W zakresie recytacji istnieje możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (wg uznania nauczyciela) albo umożliwia się przeczytanie dzieła na głos – w tym przypadku najwyższa ocena to dobry.
- ❖ Podkreśla się, że utrwalanie w domu wiadomości z lekcji oraz systematyczna praca są szczególnie istotne w przypadku ucznia cudzoziemca.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA IV

OCENA NIEDOSTATECZNA (NDST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń nie zna cech przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi:
np. opowiadania odtwórczego, twórczego, opisu przedmiotu, postaci, kartki, ogłoszenia, zaproszenia, notatki, dialogu, a także listu.
- ✓ Nie umie zredagować wymienionych form wypowiedzi, nie posługuje się poprawnie prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Nie rozpoznaje powyższych formy wypowiedzi w tekście literackim.
- ✓ Stosuje niepoprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i proste zdania złożone.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Nie dzieli wyrazów na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Nie potrafi rozróżnić samogłosek i spółgłosek.
- ✓ Nie zna różnic między wymową a pisownią; nie uzasadnia poprawnie pisowni.
- ✓ Niepoprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Nie stosuje typowych nazw własnych w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Nie rozróżnia odmiennych i nieodmiennych części mowy.
- ✓ Nie odmienia wyrazów przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Nie łączy wyrazów w zespoły, nie wyodrębnia związków głównych i pobocznych.
- ✓ Nie rozróżnia wypowiedzi pojedynczych, złożonych oraz równoważników zdań.
- ✓ Nie dzieli zdań złożonych na zdania składowe.
- ✓ Nie rozwija zdań pojedynczych, nie buduje zdań złożonych z podanych zdań pojedynczych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Kłopoty sprawia mu rozróżnianie utworów pisanych prozą i wierszem.
- ✓ Nie zna elementów budowy wiersza: np. wersu, strofy i rymu.
- ✓ Nie dostrzega elementów stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Ma trudności z wyodrębnianiem podstawowych elementów świata przedstawionego utworu: czasu i miejsca akcji, bohaterów, narratora i głównego zdarzenia.

- ✓ Nie potrafi podać przykładów powieści i opowiadań.
- ✓ Kłopoty sprawia mu wygłaszanie z pamięci tekstów poetyckich poznanych na lekcjach języka polskiego.
- ✓ Ma trudności z relacjonowaniem treści przeczytanego tekstu.
- ✓ Nie zna budowy i nie umie korzystać ze słownika.
- ✓ Nie zna budowy wewnętrznej książki, z trudnością posługuje się spisem treści i przypisami.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (DOP)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego, twórczego, opisu przedmiotu, postaci, kartki, ogłoszenia, zaproszenia, notatki, dialogu, a także listu.
- ✓ Umie zredagować wymienione formy wypowiedzi, posługując się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Rozpoznaje powyższe formy wypowiedzi w tekście literackim.
- ✓ Stosuje poprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i proste zdania złożone.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Rozróżnia samogłoski i spółgłoski.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią; uzasadnia pisownię na prostych przykładach.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Stosuje typowe nazwy własne w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Odmienia wyrazy przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Łączy wyrazy w zespoły, wyodrębniając związki główne i poboczne.
- ✓ Rozróżnia wypowiedzenia pojedyncze, złożone oraz równoważniki zdań.
- ✓ Dzieli zdanie złożone na zdania składowe.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem.
- ✓ Wskazuje elementy budowy wiersza: np. wers, strofę i rymy.
- ✓ Dostrzega elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego utworu: np. czas i miejsce akcji, bohaterów, narratora i główne zdarzenia.
- ✓ Potrafi podać przykłady powieści i opowiadań.
- ✓ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach języka polskiego.
- ✓ Relacjonuje treść przeczytanego tekstu.
- ✓ Zna budowę i umie korzystać ze słownika.
- ✓ Zna budowę wewnętrzną książki, posługuje się spisem treści i przypisami.

OCENA DOSTATECZNA (DST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna i potrafi zredagować przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi: np. opowiadanie odtwórcze, twórcze, opis przedmiotu, postaci, streszczenie, kartka, ogłoszenie, zaproszenie, notatka, dialog i list.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, popierając je najprostszą argumentacją.
- ✓ Posługuje się bogatszym zasobem wyrazów bliskoznacznych, wyrażen i związków frazeologicznych.
- ✓ Stosuje rozmaite typy wypowiedzeń stosownie do potrzeb redagowanego tekstu.
- ✓ Próbuje stosować - wynikające z potrzeb logicznych i kompozycyjnych - akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Potrafi właściwie przenosić wyrazy: dzieli je na sylaby.
- ✓ Wskazuje różnice między głoską a literą oraz podaje przykłady głosek oznaczonych dwoma lub trzema literami.
- ✓ Wymawia zdania z właściwą intonacją.
- ✓ Tworzy od podanych wyrazów wskazane części mowy.
- ✓ Odmienia części mowy, dzieli na podlegające deklinacji i koniugacji.

- ✓ Porządkuje części mowy na samodzielne i niesamodzielne.
- ✓ Rozpoznaje nie budzące wątpliwości części mowy i określa ich formy gramatyczne.
- ✓ Sporządza wykres typowego zdania pojedynczego rozwiniętego.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych i złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozpoznaje w tekście poetyckim podmiot liryczny i adresata.
- ✓ Wskazuje bohatera utworu lirycznego.
- ✓ Charakteryzuje w sposób uproszczony i niepełny bohatera utworu.
- ✓ Próbuje wyodrębnić główne wątki akcji utworu.
- ✓ Dostrzega opis, opowiadanie i dialog.
- ✓ Rozpoznaje baśń.
- ✓ Określa tworzywo sztuki filmowej.
- ✓ Wymienia kilku ulubionych aktorów - umie uzasadnić swój wybór.
- ✓ Wykorzystuje we własnej wypowiedzi informacje zdobyte podczas cichego czytania tekstu.
- ✓ Korzysta z podstawowych wydawnictw encyklopedycznych.

OCENA DOBRA (DB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń poprawnie redaguje przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi pisemnych i ustnych.
- ✓ Nadaje wypowiedzi jednolity charakter stylistyczny.
- ✓ Zachowuje odpowiednie proporcje między poszczególnymi częściami pracy.
- ✓ Logicznie zabiera głos w dyskusji i formułuje wnioski.
- ✓ Swobodnie i ze zrozumieniem operuje słownictwem adekwatnym do wypowiedzianych treści.
- ✓ Próbuje stosować poprawnie wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
- ✓ Dostrzega błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Stosuje akapity i właściwe znaki interpunkcyjne.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Uczeń rozpoznaje rodzaje głosek.
- ✓ Określa funkcję samogłoski "i" w wyrazie.
- ✓ Poprawnie wymawia samogłoski nosowe.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy rodzime.
- ✓ Rozróżnia zabarwienie uczuciowe nazw zdrobniałych i zgrubiałych.
- ✓ Rozumie znaczenie często używanych w języku polskim neologizmów.
- ✓ Umie zastąpić wyrazy zapożyczone wyrazami rodzimymi.
- ✓ Określa formę gramatyczną i funkcję składniową części mowy.
- ✓ Rozpoznaje zespoły składniowe.
- ✓ Sporządza wykres zdania pojedynczego rozwiniętego.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa cechy charakterystyczne epiki i liryki.
- ✓ Wskazuje bohatera lirycznego oraz sytuację liryczną.
- ✓ Próbuje samodzielnie interpretować utwory liryczne.
- ✓ Odróżnia narratora będącego uczestnikiem zdarzeń od narratora wszechwiedzącego.
- ✓ Wskazuje partie dialogowe i narracyjne.
- ✓ Wyodrębnia główne wątki utworu.
- ✓ Rozróżnia łatwiejsze odmiany utworów epickich.
- ✓ Ocenia bohatera utworu.
- ✓ Odróżnia utwory fikcyjne od utworów opartych na faktach.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.

OCENA BARDZO DOBRA (BDB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny, twórczy i jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach pracy stylistycznej potrafi stosować elementy celowo dobranych, różnych form wypowiedzi.
- ✓ Zbierając głos w dyskusji, formułuje argumenty, broni własnych racji, odwołując się do stanowiska innych dyskutantów.
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, próbując powiązać wybrane informacje w jednolitą, zwartą wypowiedź.
- ✓ Dostrzega i potrafi poprawić błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Próbuje wprowadzać do wypowiedzi trafne cytaty.
- ✓ Formułuje własne opinie i sądy.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Uczeń potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy biorącymi udział w jej powstawaniu.
- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi.
- ✓ Umie stosować formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne.
- ✓ Określa formę gramatyczną i składniową każdej części mowy.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne.
- ✓ Po analizie utworu potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- ✓ Wykorzystuje utwory oparte na faktach jako źródło wiedzy o otaczającym świecie.
- ✓ Potrafi ustosunkować się do problematyki poruszonej w utworze.

- ✓ Wskazuje podobieństwa i różnice w postaciach bohaterów literackich.
- ✓ Określa rolę obrazu i dźwięku w filmie.
- ✓ Korzysta z różnych elementów książki (przedmowy, posłowie, bibliografii)
- ✓ Potrafi zebrać i uporządkować informacje na określony temat, posługując się słownikami, czasopismami, wydawnictwami popularnonaukowymi, programami telewizyjnymi itp.

OCENA CELUJĄCA (CEL)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny, twórczy i jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową i nie tylko formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach pracy stylistycznej potrafi stosować elementy celowo dobranych, różnych i często zaskakujących form wypowiedzi.
- ✓ Zbierając głos w dyskusji, formułuje argumenty, broni własnych racji, odwołując się do stanowiska innych dyskutantów, stosując oryginalną i ciekawą argumentację.
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, powiązując wybrane informacje w jednolitą, zwartą wypowiedź.
- ✓ Dostrzega i potrafi poprawić błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do wypowiedzi trafne cytaty.
- ✓ Formułuje własne opinie i sądy.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Uczeń potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy biorącymi udział w jej powstawaniu.
- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi.
- ✓ Umie stosować formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne.
- ✓ Określa formę gramatyczną i składniową każdej części mowy.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne.
- ✓ Po analizie utworu potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- ✓ Wykorzystuje utwory oparte na faktach jako źródło wiedzy o otaczającym świecie.
- ✓ Potrafi ustosunkować się do problematyki poruszonej w utworze.
- ✓ Wskazuje podobieństwa i różnice w postaciach bohaterów literackich.
- ✓ Określa rolę obrazu i dźwięku w filmie.
- ✓ Korzysta z różnych elementów książki (przedmowy, posłowie, bibliografii)
- ✓ Potrafi zebrać i uporządkować informacje na określony temat, posługując się słownikami, czasopismami, wydawnictwami popularnonaukowymi, programami telewizyjnymi itp.

**Ponadto reprezentuje szkołę w konkursach zewnętrznych, osiągając w nich znaczące sukcesy
(co najmniej na szczeblu miasta).**

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA V

OCENA NIEDOSTATECZNA (NDST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń nie zna cech przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego, twórczego, opisu przedmiotu, postaci, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania z lekcji, wycieczki, imprezy szkolnej, lektury krótkiego utworu literackiego, a także pism użytkowych (list, zaproszenie, ogłoszenie, notatka, dialog, kartka.).
- ✓ Nie umie zredagować wymienionych form wypowiedzi, niepoprawnie posługuje się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Nie rozpoznaje powyższych form w tekście literackim.
- ✓ Stosuje niepoprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i proste zdania złożone.
- ✓ Niechętnie wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii.
- ✓ Nie próbuje stosować akapitów.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Nie dzieli wyrazów na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Nie rozróżnia samogłosek i spółgłosek.
- ✓ Nie rozpoznaje cech spółgłosek.
- ✓ Nie rozpoznaje cech spółgłosek.
- ✓ Nie wskazuje różnic między wymową a pisownią; nie uzasadnia ich na przykładach.
- ✓ Niepoprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Nie stosuje typowych nazw własnych w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Nie rozróżnia odmiennych i nieodmiennych części mowy.
- ✓ Nie odmienia wyrazów przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Nie łączy wyrazów w zespoły, nie wyodrębnia związków głównych i pobocznych.
- ✓ Nie określa funkcji składniowych wskazanych części mowy.
- ✓ Nie rozróżnia i nie tworzy wypowiedzi pojedynczych, złożonych i równoważników zdań.
- ✓ Nie dzieli zdań złożonych na zdania składowe.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Ma problemy z odróżnianiem liryki od epiki.
- ✓ Nie wskazuje elementów budowy wiersza: np. wers, strofa, rymy.
- ✓ Nie wskazuje podstawowych tropów stylistycznych i nie nazywa ich.
- ✓ Ma kłopoty z wyodrębnianiem podstawowych elementów świata przedstawionego.
- ✓ Nie potrafi podać przykładów powieści, opowiadań, baśni, legendy i mitu.
- ✓ Ma problemy z wygłaszaniem z pamięci tekstów poetyckich poznanych na lekcjach języka polskiego.
- ✓ Z trudnością relacjonuje treść przeczytanego tekstu..
- ✓ Nie zna budowy i nie umie korzystać z podstawowych słowników.
- ✓ Nie zna budowy wewnętrznej książki, nie posługuje się spisem treści i przypisami.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (DOP)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego, twórczego, opisu przedmiotu, postaci, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania z lekcji, wycieczki, imprezy szkolnej, lektury krótkiego utworu literackiego, a także pism użytkowych (np. list, zaproszenie, ogłoszenie, notatka, dialog, kartka).
- ✓ Umie zredagować wymienione formy wypowiedzi, posługując się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Rozpoznaje powyższe formy w tekście literackim.
- ✓ Stosuje poprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i proste zdania złożone.
- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii.
- ✓ Próbuje stosować akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Rozróżnia samogłoski i spółgłoski.
- ✓ Rozpoznaje cechy spółgłosek.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią; uzasadnia ją na przykładach.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Stosuje typowe nazwy własne w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy.

- ✓ Odmienia wyrazy przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Łączy wyrazy w zespoły, wyodrębniając związki główne i poboczne.
- ✓ Określa funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Rozróżnia i tworzy wypowiedzenia pojedyncze, złożone i równoważniki zdań.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Odróżnia lirykę od epiki.
- ✓ Wskazuje elementy budowy wiersza: np. wers, strofę, rymy.
- ✓ Wskazuje podstawowe tropy stylistyczne i nazywa je.
- ✓ Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego.
- ✓ Potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy i mitu.
- ✓ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach języka polskiego.
- ✓ Relacjonuje treść przeczytanego tekstu..
- ✓ Zna budowę i umie korzystać z podstawowych słowników.
- ✓ Zna budowę wewnętrzną książki, posługuje się spisem treści i przypisami.

OCENA DOSTATECZNA (DST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna i potrafi zredagować przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi:
np. opowiadanie odtwórcze twórcze, opis przedmiotu, postaci, streszczenie tekstu literackiego, sprawozdania z lekcji, wycieczki, imprezy szkolnej, lektury krótkiego utworu literackiego, a także pism użytkowych (np.list, zaproszenie, ogłoszenie, notatka, dialog, kartka).
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, popierając je własnymi argumentami.
- ✓ Posługuje się bogatszym zasobem wyrazów bliskoznacznych, wyrażzeń i zwrotów frazeologicznych związanych z redagowaną wypowiedzią.
- ✓ Nadaje wypowiedzi jednolity charakter stylistyczny.
- ✓ Stosuje rozmaite typy wypowiedzeń stosownie do potrzeb redagowanego tekstu.
- ✓ Stosuje akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Potrafi właściwie przenosić wyrazy; dzieli je na sylaby.
- ✓ Wskazuje różnice między głoską a literą oraz podaje przykłady głosek oznaczonych dwoma lub trzema literami.
- ✓ Dostrzega różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Zna zasady akcentowania wyrazów rodzimych.
- ✓ Wymawia zdania z właściwą intonacją.
- ✓ Tworzy od podanych wyrazów wskazane części mowy.
- ✓ Umie zastąpić wyrazy zapożyczone rodzimymi.
- ✓ Odmienia części mowy, dzieli na podlegające deklinacji i koniugacji.
- ✓ Porządkuje części mowy na samodzielne i niesamodzielne.
- ✓ Rozpoznaje części mowy i określa ich formy gramatyczne.
- ✓ Sporządza wykres zdania pojedynczego rozwiniętego.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozpoznaje w tekście poetyckim podmiot liryczny i adresata.
- ✓ Wskazuje bohatera utworu lirycznego oraz sytuację liryczną.
- ✓ Odróżnia narratora będącego uczestnikiem zdarzeń od narratora wszechwiedzącego.
- ✓ Charakteryzuje w sposób uproszczony bohatera utworu.
- ✓ Wyodrębnia główne wątki akcji utworu.
- ✓ Wskazuje opis, partie narracyjne, opowiadanie i dialog.
- ✓ Rozróżnia łatwiejsze odmiany tematyczne utworów epickich.
- ✓ Rozpoznaje baśń, mit, legendę, powieść nowelę.
- ✓ Określa tworzywo sztuki filmowej i teatralnej.
- ✓ Wymienia kilku ulubionych aktorów i reżyserów, uzasadnia swój wybór.
- ✓ Umie wykorzystać informacje zdobyte podczas cichego czytania tekstu.
- ✓ Korzysta z podstawowych wydawnictw encyklopedycznych.

OCENA DOBRA (DB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń poprawnie redaguje przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi pisemnych i ustnych.
- ✓ Nadaje wypowiedzi jednolity i ciekawy charakter stylistyczny.
- ✓ Zachowuje odpowiednie proporcje między poszczególnymi częściami pracy.
- ✓ Logicznie zabiera głos w dyskusji i formułuje wnioski.
- ✓ Swobodnie i ze zrozumieniem operuje słownictwem adekwatnym do wypowiadanych treści.
- ✓ Stosuje poprawnie zbudowane wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
- ✓ Dostrzega błędy stylistyczne i gramatyczne we własnej i cudzej wypowiedzi i próbuje je poprawiać.
- ✓ Stosuje - wynikające z potrzeb logicznych i kompozycyjnych - akapity i a linea.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Uczeń rozpoznaje rodzaje głosek.
- ✓ Uczeń potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy biorącymi udział w jej powstaniu.
- ✓ Określa funkcję samogłoski "i" w wyrazie.
- ✓ Poprawnie wypowiada samogłoski nosowe w wygłosić wyrazów.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy rodzime i obce.
- ✓ Rozróżnia zabarwienie uczuciowe nazw zdrobniałych i zgrubiałych.
- ✓ Rozumie znaczenie neologizmów.
- ✓ Zastępuje wyrazy zapożyczone rodzimymi.
- ✓ Określa formę gramatyczną i funkcję składniową podanych części mowy.
- ✓ Wyróżnia w zdaniu związek główny i związki poboczne (zgody, rządu i przynależności).
- ✓ Sporządza wykresy zdań pojedynczych.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki.
- ✓ Wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Próbuje samodzielnie interpretować wybrane utwory liryczne.
- ✓ Odróżnia narratora konkretnego od wszechwiedzącego.

- ✓ Po analizie utworu potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Wskazuje partie dialogowe i narracyjne, wyodrębnia główne wątki utworu.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- ✓ Ocenia bohatera utworu.
- ✓ Wyodrębnia i wątki w utworze epickim.
- ✓ Odróżnia utwory fikcyjne od utworów opartych na faktach; wykorzystuje utwory oparte na faktach jako źródło wiedzy o otaczającym świecie.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej oraz filmowej i dostrzega ich znaczenie.
- ✓ Potrafi zebrać i uporządkować informacje na określony temat oraz skorzystać z właściwego wydawnictwa encyklopedycznego.

OCENA BARDZO DOBRA (BDB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy oraz jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować elementy celowo dobranych, różnych form wypowiedzi.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty, broni własnych racji, odwołując się do stanowiska innych dyskutantów.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy wybrane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Dostrzega i potrafi poprawić błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do wypowiedzi trafne cytaty.
- ✓ Poprawnie używa wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, pamiętając o interpunkcji.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Wskazuje związek między rodzajem głoski a narządami mowy biorącymi udział w jej powstawaniu.
- ✓ Tworzy i posługuje się poprawnymi formami żeńskimi, stosując odpowiednie formanty.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy rodzime i obce (z uwzględnieniem wyjątków).

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy.
- ✓ Określa formę gramatyczną i składniową każdej części mowy.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Daną część mowy próbuje zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Samodzielnie interpretuje utwory liryczne.
- ✓ Potrafi dokonać poprawnej interpretacji głosowej utworu.
- ✓ Rozpoznaje środki stylistyczne i określa ich funkcję w dziele literackim.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- ✓ Próbuje odczytywać sens i przesłanie utworu literackiego.
- ✓ Wskazuje elementy liryczne w utworach epickich.
- ✓ Wykorzystuje utwory oparte na faktach jako źródło wiedzy o świecie.
- ✓ Potrafi ustosunkować się do problematyki poruszonej w utworze.
- ✓ Wskazuje podobieństwa i różnice w postaciach bohaterów literackich.
- ✓ Objasnia rolę najważniejszych twórców i elementów spektaklu teatralnego i filmu.
- ✓ Umie dostosować tekst literacki do potrzeb teatru radiowego.
- ✓ Potrafi korzystać z różnych elementów książki.
- ✓ Zna i potrafi wykorzystać różne rodzaje publikacji, zbierając informacje na określony temat.

OCENA CELUJĄCA (CEL)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy oraz jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować elementy celowo dobranych, różnych i zaskakujących form wypowiedzi.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty, broni własnych racji, odwołując się do stanowiska

innych dyskutantów.

- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy wybrane informacje w jednolitą, zwartą i interesującą całość.
- ✓ Formułuje własne sądy i opinie w sposób oryginalny i interesujący.
- ✓ Dostrzega i potrafi poprawić błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do wypowiedzi trafne cytaty.
- ✓ Poprawnie używa wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, pamiętając o interpunkcji.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Wskazuje związek między rodzajem głoski a narządami mowy biorącymi udział w jej powstawaniu.
- ✓ Tworzy i posługuje się poprawnymi formami żeńskimi, stosując odpowiednie formanty.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy rodzime i obce (z uwzględnieniem wyjątków).
- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy.
- ✓ Określa formę gramatyczną i składniową każdej części mowy.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Daną część mowy próbuje zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Samodzielnie interpretuje utwory liryczne.
- ✓ Potrafi dokonać poprawnej interpretacji głosowej utworu.
- ✓ Rozpoznaje środki stylistyczne i określa ich funkcję w dziele literackim.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- ✓ Odczytuje sens i przesłanie utworu literackiego.
- ✓ Wskazuje elementy liryczne w utworach epickich.
- ✓ Wykorzystuje utwory oparte na faktach jako źródło wiedzy o świecie.
- ✓ Potrafi ustosunkować się do problematyki poruszonej w utworze w sposób twórczy i zaskakujący.
- ✓ Wskazuje podobieństwa i różnice w postaciach bohaterów literackich.
- ✓ Objasnia rolę najważniejszych twórców i elementów spektaklu teatralnego i filmu.
- ✓ Umie dostosować tekst literacki do potrzeb teatru radiowego.
- ✓ Potrafi korzystać z różnych elementów książki.
- ✓ Zna i potrafi wykorzystać różne rodzaje publikacji, zbierając informacje na określony temat.

Ponadto reprezentuje szkołę w konkursach zewnętrznych, osiągając w nich znaczące sukcesy (co najmniej na szczeblu miasta).

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA VI

OCENA NIEDOSTATECZNA (NDST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń nie zna cech przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, a także pism użytkowych (np. list, telegram, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka).
- ✓ Nie umie zredagować wymienionych form wypowiedzi, nie posługuje się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Nie rozpoznaje powyższych form w tekście literackim lub innym.
- ✓ Nie uwzględnia kontekstu sytuacyjnego redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje niepoprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i złożone.
- ✓ Niechętnie wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, nie popiera go argumentacją.
- ✓ Rzadko stosuje akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Nie dzieli wyrazów na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Kłopoty sprawia mu rozróżnianie samogłosek i spółgłosek.
- ✓ Myli cechy głosek.
- ✓ Rzadko wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Rzadko poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Stosuje nazwy własne w niepoprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Myli odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Nie odmienia wyrazów przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Nie zestawia wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Myli podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Myli związki główne i poboczne.
- ✓ Nie rozróżnia wypowiedzenia pojedynczego, złożonego, równoważnika zdań, zawiadomienia

i wykrzyknienia.

- ✓ Rzadko dzieli zdania złożone na zdania składowe.
- ✓ Rzadko rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; często myli lirykę, dramat i epikę.
- ✓ Myli elementy budowy wiersza: np. wers, strofę i rymy.
- ✓ Nie dostrzega elementów stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych: epitetów, porównań, przenośni, uosobień, onomatopei.
- ✓ Nie nazywa i nie wyodrębnia podstawowych elementów świata przedstawionego utworu.
- ✓ Nie potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu, noweli.
- ✓ Z trudnością wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Ma kłopoty z relacjonowaniem treści przeczytanego tekstu.
- ✓ Rzadko korzysta z podstawowych słowników.
- ✓ Nie zna budowy wewnętrznej książki i potrafi z niej skorzystać.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (DOP)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, a także pism użytkowych (np. list, telegram, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka).
- ✓ Umie zredagować wymienione formy wypowiedzi, posługując się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Rozpoznaje powyższe formy w tekście literackim lub innym.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje poprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i złożone.

- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, popierając je krótką argumentacją.
- ✓ Stosuje akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Rozróżnia samogłoski i spółgłoski.
- ✓ Rozpoznaje cechy głosek.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie.
- ✓ Stosuje nazwy własne w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Odmienia wyrazy przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Zestawia wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Wskazuje związki główne i poboczne.
- ✓ Rozróżnia wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; odróżnia lirykę od dramatu i epiki.
- ✓ Wskazuje elementy budowy wiersza: np. wers, strofę i rymy.
- ✓ Dostrzega elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych: np. epitetów, porównań, przenośni, uosobień, onomatopei.
- ✓ Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego utworu.
- ✓ Potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu, noweli.
- ✓ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Relacjonuje treść przeczytanego tekstu.
- ✓ Umie korzystać z podstawowych słowników.
- ✓ Zna budowę wewnętrzną książki i potrafi z niej skorzystać.

OCENA DOSTATECZNA (DST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna i potrafi zredagować przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi: np. opowiadanie odtwórcze, twórcze, opis przedmiotu, postaci, streszczenie, sprawozdanie, charakterystykę postaci literackiej i rzeczywistej, list, zawiadomienie, zaproszenie, ogłoszenie.
- ✓ Posługuje się bogatszym zasobem wyrazów bliskoznacznych, wyrażen i zwrotów frazeologicznych związanych tematycznie z redagowaną formą wypowiedzi.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje rozmaite typy wypowiedzeń stosownie do potrzeb redagowanego tekstu oraz nadaje swojej wypowiedzi jednolity stylistycznie charakter.
- ✓ Włącza się do dyskusji, odpowiednio argumentując swoje sądy.
- ✓ Stosuje właściwe znaki interpunkcyjne, akapity i a linea.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Potrafi właściwie przenosić wyrazy; dzieli je na sylaby.
- ✓ Wskazuje różnice między głoską a literą.
- ✓ Dostrzega różnicę między wymową a pisownią.
- ✓ Zna zasady akcentowania wyrazów.
- ✓ Wymawia zdania z właściwą intonacją.
- ✓ Zastępuje wyrazy zapożyczone rodzimymi.
- ✓ Wyróżnia podstawę słowotwórczą i formant.
- ✓ Tworzy wyrazy pochodne.
- ✓ Tworzy od podanych wyrazów wskazane części mowy.
- ✓ Odmienia części mowy, dzieli na podlegające deklinacji i koniugacji, porządkuje je na samodzielne i niesamodzielne.
- ✓ Rozpoznaje części mowy i określa ich formy gramatyczne.
- ✓ Sporządza wykres zdania pojedynczego rozwiniętego.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozpoznaje w tekście poetyckim podmiot liryczny i adresata.
- ✓ Wskazuje bohatera utworu lirycznego oraz sytuację liryczną.
- ✓ Rozróżnia układy rymów.
- ✓ Charakteryzuje bohatera utworu.
- ✓ Odróżnia narratorów i rodzaje narracji.
- ✓ Wyodrębnia główne wątki akcji utworu.
- ✓ Dostrzega opis, opowiadanie, dialog i monolog.
- ✓ Dzieli utwory epickie na współczesne, historyczne i fantastyczne.
- ✓ Rozpoznaje baśń, mit, legendę, bajkę i inne.
- ✓ Określa tworzywo sztuki filmowej i teatralnej.
- ✓ Rozumie pojęcie adaptacji filmowej.
- ✓ Wyróżnia podstawowe cechy dramatu.
- ✓ Wymienia ulubionych aktorów i reżyserów - uzasadnia swój wybór.
- ✓ Wykorzystuje informacje zdobyte podczas cichego czytania tekstów.
- ✓ Posługuje się słownikami i różnymi wydawnictwami encyklopedycznymi.

OCENA DOBRA (DB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń poprawnie redaguje przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi pisemnych i ustnych, nadając im jednolity charakter stylistyczny oraz zachowując właściwe proporcje.
- ✓ Logicznie zabiera głos w dyskusji, samodzielnie formułuje wnioski.
- ✓ Ze zrozumieniem operuje słownictwem adekwatnym do wypowiedzianych treści.
- ✓ Poprawnie stosuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone, wtrącone i nawiasowe, pamiętając o poprawnej interpunkcji.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne oraz swobodnie posługuje się akapitami.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Rozpoznaje i nazywa rodzaje głosek.
- ✓ Potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy, które biorą udział w jej powstawaniu.
- ✓ Określa funkcję samogłoski "i" w wyrazie.
- ✓ Poprawnie wymawia samogłoski nosowe.
- ✓ Zna zasady akcentowania wyrazów rodzimych i obcych z uwzględnieniem wyjątków.
- ✓ Stosuje formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne.
- ✓ Swobodnie posługuje się neologizmami, zastępuje wyrazy obce rodzimymi.
- ✓ Rozróżnia wyrazy podzielne i niepodzielne słotwórczo.
- ✓ Wskazuje i nazywa formanty przedrostkowe i przyrostkowe.
- ✓ Określa formę gramatyczną i funkcję składniową części mowy.
- ✓ Analizuje wypowiedzenie pojedyncze.
- ✓ Wyróżnia w zdaniu związki główne i poboczne: zgody, rządu i przynależności.
- ✓ Rozpoznaje różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, okoliczników, przydawek, dopełnień; umie je stosować w zdaniu.
- ✓ Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie i potrafi odtworzyć te zależności na wykresie.
- ✓ Zna zasady interpunkcji.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia narratorów.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Charakteryzuje i ocenia bohatera literackiego.
- ✓ Wyodrębnia wątki w utworze epickim.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje podstawowe gatunki dramatyczne (tragedia, komedia), liryczne i epickie.

- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Korzysta z podstawowych wydawnictw encyklopedycznych.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.

OCENA BARDZO DOBRA (BDB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową wymagane programem formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie z dialogiem, opis).
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje.
- ✓ Umie stosować formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobnienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń (np. zdanie, równoważnik zdania,

zawiadomienie, wykrzyknienie).

- ✓ Potrafi rozróżnić i nazwać rodzaje wypowiedzeń współrzędnie złożonych, zna ich wykresy.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia rodzaj narratora.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Charakteryzuje i poprawnie ocenia bohatera literackiego.
- ✓ Wyodrębnia większość wątków w utworze epickim.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje podstawowe gatunki dramatyczne (tragedia, komedia), liryczne i epickie.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Korzysta samodzielnie z różnych wydawnictw encyklopedycznych.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.

OCENA CELUJĄCA (CEL)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi.
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie z dialogiem, opis).
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.

- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje.
- ✓ Umie stosować formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobnienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne rodzaje wypowiedzeń (np. zdanie, równoważnik zdania, zawiadomienie, wykrzyknienie).
- ✓ Potrafi rozróżnić i nazwać rodzaje wypowiedzeń współrzędnie złożonych, zna ich wykresy.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia każdy rodzaj narratora.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.

- ✓ Charakteryzuje i właściwie ocenia bohatera literackiego.
- ✓ Wyodrębnia wszystkie wątki w utworze epickim.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje gatunki dramatyczne (tragedia, komedia), liryczne i epickie.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie i potrafi je interpretować.
- ✓ Korzysta z różnorodnych wydawnictw encyklopedycznych.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.

Ponadto reprezentuje szkołę w konkursach zewnętrznych, osiągając w nich znaczące sukcesy (co najmniej na szczeblu miasta).

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA VII

OCENA NIEDOSTATECZNA (NDST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń nie zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ Nie umie zredagować wymienionych form wypowiedzi, nie posługuje się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Nie rozpoznaje powyższych form w tekście literackim lub innym.
- ✓ Nie uwzględnia kontekstu sytuacyjnego redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje niepoprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i wielokrotnie złożone.
- ✓ Niechętnie wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, nie popiera go argumentacją.
- ✓ Rzadko stosuje akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Nie dzieli wyrazów na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Kłopoty sprawia mu rozróżnianie samogłosek i spółgłosek.
- ✓ Myli cechy głosek.
- ✓ Rzadko wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Rzadko poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie, nie zna wyjątków od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy osobowe i miejscowe w niepoprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Myli odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Nie odmienia wyrazów przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Nie zestawia wyrazów podstawowych i pochodnych.
- ✓ Myli podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Myli związki główne i poboczne.
- ✓ Nie rozróżnia wypowiedzenia pojedynczego, złożonego, równoważnika zdań, zawiadomienia

wykrzyknienia oraz zdań wielokrotnie złożonych.

- ✓ Rzadko rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania wielokrotnie złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; często myli lirykę, dramat i epikę.
- ✓ Myli elementy budowy wiersza.
- ✓ Nie dostrzega elementów stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Nie nazywa i nie wyodrębnia podstawowych elementów świata przedstawionego utworu.
- ✓ Nie potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu...
- ✓ Nie rozróżnia neologizmów, archaizmów, kolokwializmów, dialektyzacji języka...
- ✓ Z trudnością wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Ma kłopoty z relacjonowaniem treści przeczytanego tekstu.
- ✓ Rzadko korzysta z podstawowych słowników.
- ✓ Nie zna budowy wewnętrznej książki i potrafi z niej skorzystać.
- ✓ Nie rozróżnia normy językowej oraz użytkowej.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (DOP)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ Umie zredagować wymienione formy wypowiedzi, posługując się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Rozpoznaje powyższe formy w tekście literackim lub innym.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje poprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i wielokrotnie złożone.

- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, popierając je krótką argumentacją.
- ✓ Stosuje akapity, wie co to jest mowa zależna i niezależna, potrafi przekształcać wskazany tekst.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Rozpoznaje cechy głosek.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie, zna wyjątki od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy własne osobowe i miejscowe w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Stosuje imiesłowy.
- ✓ Odmienia wyrazy przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Zestawia wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Rozróżnia wyrazy złożone, rodziny wyrazów i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Rozróżnia wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i stara się je nazwać.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; odróżnia lirykę od dramatu i epiki.
- ✓ Wskazuje elementy budowy wiersza.
- ✓ Dostrzega elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego utworu.
- ✓ Potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu, noweli...
- ✓ Rozróżnia z błędami neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Relacjonuje treść przeczytanego tekstu.
- ✓ Zna budowę wewnętrzną książki i potrafi z niej skorzystać.
- ✓ Wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.

OCENA DOSTATECZNA (DST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna i potrafi zredagować przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ Posługuje się bogatszym zasobem wyrazów bliskoznacznych, wyrażen i zwrotów frazeologicznych związanych tematycznie z redagowaną formą wypowiedzi.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje rozmaite typy wypowiedzeń stosownie do potrzeb redagowanego tekstu oraz nadaje swojej wypowiedzi jednolity stylistycznie charakter.
- ✓ Włącza się do dyskusji, odpowiednio argumentując swoje sądy.
- ✓ Stosuje właściwe znaki interpunkcyjne, akapity i a linea.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery i rozpoznaje cechy głosek.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Wypowiada zdania z właściwą intonacją, poprawnie akcentuje i zna wyjątki od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy własne osobowe i miejscowe w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i odmienia je przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Poprawnie stosuje imiesłowy i nazywa je.
- ✓ Zestawia i tworzy wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe i gramatyczne wskazanych części mowy.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.
- ✓ Sporządza wykresy zdań pojedynczych i złożonych.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i nazywa je.

- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozpoznaje i wskazuje w tekście poetyckim podmiot liryczny i adresata .
- ✓ Wskazuje bohatera utworu lirycznego oraz sytuację liryczną.
- ✓ Rozróżnia rodzaje i układy rymów.
- ✓ Nazywa narratorów i rodzaje narracji.
- ✓ Wyodrębnia główne i poboczne wątki akcji utworu.
- ✓ Rozpoznaje gatunki literackie.
- ✓ Dostrzega i nazywa elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Rozróżnia neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.
- ✓ Określa tworzywo sztuki filmowej i teatralnej.
- ✓ Rozumie pojęcie adaptacji filmowej.
- ✓ Wyróżnia podstawowe cechy dramatu.
- ✓ Wymienia ulubionych aktorów i reżyserów - uzasadnia swój wybór.
- ✓ Wykorzystuje informacje zdobyte podczas cichego czytania tekstów.
- ✓ Posługuje się słownikami i różnymi wydawnictwami encyklopedycznymi.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.

OCENA DOBRA (DB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń poprawnie redaguje przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi pisemnych i ustnych, nadając im jednolity charakter stylistyczny oraz zachowując właściwe proporcje np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.

- ✓ Logicznie zabiera głos w dyskusji, samodzielnie formułuje wnioski.
- ✓ Ze zrozumieniem operuje bogatym słownictwem adekwatnym do wypowiedzanych treści.
- ✓ Poprawnie stosuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone, wtrącone i nawiasowe, pamiętając o poprawnej interpunkcji.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne oraz swobodnie posługuje się akapitami.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Rozpoznaje i nazywa rodzaje głosek.
- ✓ Potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy, które biorą udział w jej powstawaniu.
- ✓ Zna zasady akcentowania wyrazów rodzimych i obcych z uwzględnieniem wyjątków.
- ✓ Zestawia, tworzy i nazywa wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Stosuje formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne.
- ✓ Swobodnie posługuje się neologizmami, zastępuje wyrazy obce rodzimymi.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe i gramatyczne wskazanych części mowy.
- ✓ Poprawnie stosuje imiesłowy i nazywa je.
- ✓ Rozróżnia, nazywa i tworzy wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.
- ✓ Poprawnie sporządza wykresy zdań pojedynczych złożonych.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i poprawnie nazywa je.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.

- ✓ Odróżnia narratorów, rodzaje i układy rymów.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje gatunki dramatyczne, liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA BARDZO DOBRA (BDB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową wymagane programem formy wypowiedzi np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie z dialogiem, opis).
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.

- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje
- ✓ Umie stosować i nazywać formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobnienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych, również od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne wszystkie rodzaje wypowiedzeń współrzędnie i podrzędnie złożonych, zna ich wykresy.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Wyodrębnia wątki w utworze epickim.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie

- ✓ Korzysta samodzielnie z różnych wydawnictw encyklopedycznych.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.
- ✓ Rozpoznaje i nazywa gatunki dramatyczne, liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka.
- ✓ Wie, jakie elementy składają się na kontekst w akcie komunikacji oraz zna środki językowe służące nawiązaniu kontaktu.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA CELUJĄCA (CEL)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja).
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie z dialogiem, opis).
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność

wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje.
- ✓ Umie bezbłędnie stosować i nazywać formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobnienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi bezbłędnie wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie bezbłędnie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych, również od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Nazywa bezbłędnie wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi bezbłędnie zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Bezbłędnie określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i bezbłędnie rozróżnia różne wszystkie rodzaje wypowiedzeń współrzędnie i podrzędnie złożonych, zna ich wykresy.
- ✓ Stosuje bezbłędną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje bezbłędną interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa bezbłędnie charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie i bezbłędnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje bezbłędnie zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia każdy rodzaj narratora.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Wyodrębnia bezbłędnie wszystkie wątki w utworze epickim.
- ✓ Bezbłędnie klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.

- ✓ Rozpoznaje bezbłędnie gatunki dramatyczne (tragedia, komedia), liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa bezbłędnie neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka.
- ✓ Wie, jakie elementy składają się na kontekst w akcie komunikacji oraz zna środki językowe służące nawiązaniu kontaktu.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie.
- ✓ Korzysta z różnych źródeł informacji.

Ponadto reprezentuje szkołę w konkursach zewnętrznych, osiągając w nich znaczące sukcesy (co najmniej na szczeblu miasta).

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA VIII

OCENA NIEDOSTATECZNA (NDST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń nie zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).
- ✓ Nie umie zredagować wymienionych form wypowiedzi, nie posługuje się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Nie rozpoznaje powyższych form w tekście literackim lub innym.
- ✓ Nie uwzględnia kontekstu sytuacyjnego redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje niepoprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i wielokrotnie złożone.
- ✓ Niechętnie wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, nie popiera go argumentacją.
- ✓ Rzadko stosuje akapity.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Nie dzieli wyrazów na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Kłopoty sprawia mu rozróżnianie samogłosek i spółgłosek.
- ✓ Myli cechy głosek.
- ✓ Nie radzi sobie z określaniem upodobnień fonetycznych.
- ✓ Rzadko wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Rzadko poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie, nie zna wyjątków od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy osobowe i miejscowe w niepoprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Myli odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Nie odmienia wyrazów przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Nie zestawia wyrazów podstawowych i pochodnych.
- ✓ Myli podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Myli związki główne i poboczne.

- ✓ Nie rozróżnia wypowiedzenia pojedynczego, złożonego, równoważnika zdań, zawiadomienia wykrzyknienia oraz zdań wielokrotnie złożonych.
- ✓ Rzadko rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania wielokrotnie złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; często myli lirykę, dramat i epikę.
- ✓ Myli elementy budowy wiersza.
- ✓ Nie dostrzega elementów stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Nie nazywa i nie wyodrębnia podstawowych elementów świata przedstawionego utworu.
- ✓ Nie potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu...
- ✓ Nie rozróżnia neologizmów, archaizmów, kolokwializmów, dialektyzacji języka...
- ✓ Z trudnością wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Ma kłopoty z relacjonowaniem treści przeczytanego tekstu.
- ✓ Rzadko korzysta z podstawowych słowników.
- ✓ Nie zna budowy wewnętrznej książki i potrafi z niej skorzystać.
- ✓ Nie rozróżnia normy językowej oraz użytkowej oraz zróżnicowań stylistycznych polszczyzny.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (DOP)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna cechy przewidzianych podstawą programową form wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).
- ✓ Umie zredagować wymienione formy wypowiedzi, posługując się prostym słownictwem i ogólnie znanymi związkami frazeologicznymi.
- ✓ Rozpoznaje powyższe formy w tekście literackim lub innym.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje poprawne pod względem składniowym rozwinięte zdania pojedyncze i wielokrotnie złożone.

- ✓ Wypowiada swoje zdanie w dyskutowanej kwestii, popierając je krótką argumentacją.
- ✓ Stosuje akapity, wie co to jest mowa zależna i niezależna, potrafi przekształcać wskazany tekst.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- ✓ Rozpoznaje cechy głosek.
- ✓ Nazywa upodobnienia fonetyczne.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Poprawnie akcentuje wyrazy na przedostatniej sylabie, zna wyjątki od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy własne osobowe i miejscowe w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy.
- ✓ Stosuje imiesłowy.
- ✓ Odmienia wyrazy przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Zestawia wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Rozróżnia wyrazy złożone, rodziny wyrazów i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe wskazanych części mowy.
- ✓ Rozróżnia wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i stara się je nazwać.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozróżnia utwory pisane prozą i wierszem; odróżnia lirykę od dramatu i epiki.
- ✓ Wskazuje elementy budowy wiersza.
- ✓ Dostrzega elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego utworu.
- ✓ Potrafi podać przykłady powieści, opowiadań, baśni, legendy, mitu, noweli...
- ✓ Rozróżnia z błędami neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie poznane na lekcjach.
- ✓ Relacjonuje treść przeczytanego tekstu.
- ✓ Zna budowę wewnętrzną książki i potrafi z niej skorzystać.
- ✓ Rozróżnia style funkcjonalne, treść i zakres znaczeniowy wyrazu, wie, czym jest norma językowa

oraz użytkowa.

OCENA DOSTATECZNA (DST)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń zna i potrafi zredagować przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi: np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).
- ✓ Posługuje się bogatszym zasobem wyrazów bliskoznacznych, wyrażen i zwrotów frazeologicznych związanych tematycznie z redagowaną formą wypowiedzi.
- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Stosuje rozmaite typy wypowiedzeń stosownie do potrzeb redagowanego tekstu oraz nadaje swojej wypowiedzi jednolity stylistycznie charakter.
- ✓ Włącza się do dyskusji, odpowiednio argumentując swoje sądy.
- ✓ Stosuje właściwe znaki interpunkcyjne, akapity i a linea.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery i rozpoznaje cechy głosek.
- ✓ Nazywa upodobnienia fonetyczne i potrafi je wskazać.
- ✓ Wskazuje różnice między wymową a pisownią.
- ✓ Wypowiada zdania z właściwą intonacją, poprawnie akcentuje i zna wyjątki od akcentu.
- ✓ Stosuje nazwy własne osobowe i miejscowe w poprawnych formach gramatycznych.
- ✓ Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i odmienia je przez właściwą kategorię gramatyczną.
- ✓ Poprawnie stosuje imiesłowy i nazywa je.
- ✓ Zestawia i tworzy wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe i gramatyczne wskazanych części mowy.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.

- ✓ Sporządza wykresy zdań pojedynczych i złożonych.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i nazywa je.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Rozpoznaje i wskazuje w tekście poetyckim podmiot liryczny i adresata .
- ✓ Wskazuje bohatera utworu lirycznego oraz sytuację liryczną.
- ✓ Rozróżnia rodzaje i układy rymów.
- ✓ Nazywa narratorów i rodzaje narracji.
- ✓ Wyodrębnia główne i poboczne wątki akcji utworu.
- ✓ Rozpoznaje gatunki literackie.
- ✓ Dostrzega i nazywa elementy stylu artystycznego w zakresie podstawowych tropów stylistycznych.
- ✓ Rozróżnia neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Rozróżnia style funkcjonalne, treść i zakres znaczeniowy wyrazu, wie, czym jest norma językowa oraz użytkowa.
- ✓ Określa tworzywo sztuki filmowej i teatralnej.
- ✓ Rozumie pojęcie adaptacji filmowej.
- ✓ Wyróżnia podstawowe cechy dramatu.
- ✓ Wymienia ulubionych aktorów i reżyserów - uzasadnia swój wybór.
- ✓ Wykorzystuje informacje zdobyte podczas cichego czytania tekstów.
- ✓ Posługuje się słownikami i różnymi wydawnictwami encyklopedycznymi.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.

OCENA DOBRA (DB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń poprawnie redaguje przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi pisemnych i ustnych, nadając im jednolity charakter stylistyczny oraz zachowując właściwe proporcje np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism

użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).

- ✓ Uwzględnia kontekst sytuacyjny redagowanej wypowiedzi i jej adresata.
- ✓ Logicznie zabiera głos w dyskusji, samodzielnie formułuje wnioski.
- ✓ Ze zrozumieniem operuje bogatym słownictwem adekwatnym do wypowiedzianych treści.
- ✓ Poprawnie stosuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone, wtrącone i nawiasowe, pamiętając o poprawnej interpunkcji.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy gramatyczne i stylistyczne we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne oraz swobodnie posługuje się akapitami.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Rozpoznaje i nazywa rodzaje głosek.
- ✓ Potrafi wskazać związek między rodzajem głoski a narządami mowy, które biorą udział w jej powstawaniu.
- ✓ Nazywa upodobnienia fonetyczne pod względem dźwięczności i potrafi je wskazać.
- ✓ Zna zasady akcentowania wyrazów rodzimych i obcych z uwzględnieniem wyjątków.
- ✓ Zestawia, tworzy i nazywa wyrazy podstawowe i pochodne.
- ✓ Stosuje formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne.
- ✓ Swobodnie posługuje się neologizmami, zastępuje wyrazy obce rodzimymi.
- ✓ Rozróżnia i nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Określa podstawowe funkcje składniowe i gramatyczne wskazanych części mowy.
- ✓ Poprawnie stosuje imiesłowy i nazywa je.
- ✓ Rozróżnia, nazywa i tworzy wypowiedzenia pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, zawiadomienie i wykrzyknienie oraz zdania wielokrotnie złożone.
- ✓ Poprawnie sporządza wykresy zdań pojedynczych złożonych.
- ✓ Dzieli zdania złożone na zdania składowe i poprawnie nazywa je.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia narratorów, rodzaje i układy rymów.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje gatunki dramatyczne, liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Rozróżnia i nazywa style funkcjonalne, treść i zakres znaczeniowy wyrazu, wie, czym jest norma językowa – wzorcowa oraz użytkowa.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Umiejętnie korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA BARDZO DOBRA (BDB)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową wymagane programem formy wypowiedzi np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).
- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie

z dialogiem, opis).

- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje.
- ✓ Wskazuje i nazywa upodobnienia fonetyczne wewnątrz i międzywyrazowe.
- ✓ Umie stosować i nazywać formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych, również od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Nazywa wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i rozróżnia różne wszystkie rodzaje wypowiedzeń współrzędnie i podrzędnie złożonych, zna ich wykresy.
- ✓ Stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Wyodrębnia wątki w utworze epickim.
- ✓ Klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie
- ✓ Korzysta samodzielnie z różnych wydawnictw encyklopedycznych.
- ✓ Potrafi skorzystać z właściwego czasopisma, szukając informacji na dany temat.
- ✓ Rozpoznaje i nazywa gatunki dramatyczne, liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Rozróżnia i nazywa style funkcjonalne, treść i zakres znaczeniowy wyrazu, wie, czym jest norma – wzorcowa oraz użytkowa.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka.
- ✓ Wie, jakie elementy składają się na kontekst w akcie komunikacji oraz zna środki językowe służące nawiązaniu kontaktu.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie.
- ✓ Krytycznie korzysta z różnych źródeł informacji.

OCENA CELUJĄCA (CEL)

KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

FORMY WYPOWIEDZI

- ✓ Uczeń opracowuje w sposób oryginalny i twórczy, jednolity stylistycznie przewidziane podstawą programową formy wypowiedzi np. opowiadania odtwórczego i twórczego, opisu

przedmiotu, postaci, przeżyć wewnętrznych, sytuacji, charakterystyki, streszczenia tekstu literackiego, sprawozdania, rozprawki, a także pism użytkowych (np. list prywatny i oficjalny, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, notatka, wywiad, przemówienie, dedykacja, e-mail, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny).

- ✓ W ramach jednej pracy stylistycznej potrafi stosować różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie z dialogiem, opis).
- ✓ Dokonuje skrótów myślowych, wynotowuje wybrane informacje, próbuje je powiązać w zwartą całość.
- ✓ Wprowadza do własnej wypowiedzi trafne cytaty, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.
- ✓ Dokonuje selekcji podanego materiału, łączy podane informacje w jednolitą, zwartą całość.
- ✓ Formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji, broni swoich racji, odwołując się do stanowisk innych dyskutantów.
- ✓ Dostrzega i poprawia błędy we własnej i cudzej wypowiedzi.
- ✓ Samodzielnie analizuje i interpretuje przedstawione treści, formułuje własne sądy i opinie.
- ✓ Używa poprawnie wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, dbając o spójność i komunikatywność wypowiedzi.

NAUKA O JEZYKU

- ✓ Stosuje ruchomy akcent zdaniowy w zależności od intencji wypowiedzi, poprawnie akcentuje.
- ✓ Bezbłędnie wskazuje i nazywa upodobnienia fonetyczne wewnątrz słowa i międzywyrazowe, a także uproszczenia grup spółgłoskowych.
- ✓ Umie bezbłędnie stosować i nazywać formanty nadające wyrazom zabarwienie emocjonalne (zdrobnienia, zgrubienia).
- ✓ Potrafi bezbłędnie wskazać zależności słowotwórcze w rodzinie wyrazów, przedstawiając je na wykresie.
- ✓ Umie bezbłędnie przeprowadzić analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych, również od wyrażen przyimkowych i tworzonych za pomocą formantu zerowego.
- ✓ Nazywa bezbłędnie wyrazy złożone, rodziny wyrazów, skróty i skrótowce.
- ✓ Bezbłędnie określa formy gramatyczne podanych części mowy.
- ✓ Daną część mowy potrafi bezbłędnie zastosować w różnych funkcjach składniowych.
- ✓ Bezbłędnie określa funkcję stylistyczną neologizmów w tekście.
- ✓ Konstruuje i bezbłędnie rozróżnia różne wszystkie rodzaje wypowiedzeń współrzędnie i podrzędnie złożonych, zna ich wykresy.

- ✓ Stosuje bezbłędną interpunkcję w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym.
- ✓ Rozwija zdanie pojedyncze, buduje zdania złożone z podanych zdań pojedynczych i odwrotnie, nazywając je.
- ✓ Stosuje bezbłędną interpunkcję w zdaniach pojedynczych rozwiniętych i wielokrotnie złożonych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTURALNE

- ✓ Uczeń określa bezbłędnie charakterystyczne cechy epiki, liryki i dramatu, wskazuje bohatera lirycznego i sytuację liryczną.
- ✓ Samodzielnie i bezbłędnie interpretuje wybrane utwory liryczne i potrafi dokonać jego poprawnej interpretacji głosowej.
- ✓ Formułuje bezbłędnie zagadnienia ważne dla interpretacji utworu.
- ✓ Odróżnia każdy rodzaj narratora.
- ✓ Dostrzega różne formy narracji; umie określić stosunek narratora do świata przedstawionego.
- ✓ Rozumie pojęcie fikcji literackiej, wskazuje partie dialogowe, narracyjne.
- ✓ Wyodrębnia bezbłędnie wszystkie wątki w utworze epickim.
- ✓ Bezbłędnie klasyfikuje utwory epickie ze względu na tematykę i stosunek czasu napisania utworu do czasu przedstawionego w utworze.
- ✓ Rozpoznaje bezbłędnie gatunki dramatyczne (tragedia, komedia), liryczne i epickie.
- ✓ Rozróżnia i nazywa bezbłędnie neologizmy, archaizmy, kolokwializmy, dialektyzację języka...
- ✓ Rozróżnia i nazywa bezbłędnie style funkcjonalne, treść i zakres znaczeniowy wyrazu, wie, czym jest norma językowa – wzorcowa oraz użytkowa, rozpoznaje typy błędów językowych.
- ✓ Wie, na czym polega komunikacja językowa, zna jej elementy.
- ✓ Rozumie intencję i cel wypowiedzi oraz wskazuje odmiany środowiskowe języka.
- ✓ Wie, jakie elementy składają się na kontekst w akcie komunikacji oraz zna środki językowe służące nawiązaniu kontaktu.
- ✓ Zna wyróżniki sztuki teatralnej i filmowej, rozumie ich znaczenie.
- ✓ Sprawnie i krytycznie korzysta z różnych źródeł informacji.

Ponadto reprezentuje szkołę w konkursach zewnętrznych, osiągając w nich znaczące sukcesy (co najmniej na szczeblu miasta).